

Oponentský posudek na diplomovou práci Jitky Hausenblasové Rámování přírody v lifestylových časopisech (obsahová analýza časopisů Elle a Esquire)

I když mne hned první tvrzení v první větě Úvodu svou kauzalitou zarazilo („masová média jako produkt masové komunikace“), po přečtení celého textu předkládané diplomové práce mohu s klidným svědomím konstatovat, že jde o práci dobře promyšlenou, logicky vystavěnou a víceméně bezchybnou, práci, která může aspirovat na klasifikaci stupněm výborně.

Práci autorka začíná jediným možným způsobem, tj. představením tématu, definováním jeho složek, uvedením klíčových konceptů, přičemž je už z názvu předkládané práce patrné, že základní dualitou zde budou Příroda a Média.

U Přírody jsem se dozvěděl leccos nového, po přečtení se cítím obohacen, ale přínosnost práce pro autorčin domácí obor si coby „ekologický outsider“ hodnotit netroufám.

U Médii tomu bude naopak – tato část od str. 17 do str. 21 mě jako „mediologického insidera“ něčím novým příliš neobohatila, je však třeba ocenit, že autorka získala základní vhled do problematiky a toto získané vědění dokázala přehledně nabídnout i čtenáři/ce předkládané práce. Kéž by i ostatní práce, tvořené a obhajované mimo obor mediálních studií a přitom pracující s daty z médií, dosahovaly alespoň této úrovně poučenosti!

V následujícím textu sice autorka občas vypadne z poučené role a dopouští se ničím nedokladovaných spekulací (viz např. věty o mediálních účincích na str. 72), ale to jsou jen ojedinělé okamžiky, podobně, jako když chvilkově ztratí vědecký odstup od zkoumaných textů a začne vytykat Stelle Mc Cartney, že „zahluje trh dalšími produkty“ (str. 64).

Mám-li však naplno dostát roli oponenta a snést závažnější, systémovější připomínky k předkládané diplomové práci, budu je směřovat k analytické části.

1) Překládat „frame analysis“ jako „rámcová analýza“ není nejšťastnější, lépe by asi znělo „analýza rámců“ (příp. „analýza rámování“)

2) Publicistická produkce mediálních studií nabízí pro pochopení konceptu rámování sdostatek vhodnější literatury, než zde (str. 17-19) jen dva citované články ze Science Communication

3) I když v současných sociálních vědách trpí slovo frame (rámec) mnohovýznamností (podobně jako např. diskurz), tradiční a dominantní význam (a oblast užití) je přeci jenom trochu odlišný od autorčina. Tuto poznámku přičiňuji i proto, že si pamatuji diplomovou práci Arnošta Nováka (konzultanta zde posuzované práce), v níž se rámce a jejich analýza objevily v té podobě, v níž je v oblasti analýzy mediálních obsahů známe spíše.

4) Ke kvalitativnímu výzkumu: nejtypičtěji se provádí tak, že výzkumník/ce začíná s „čistým stolem a hlavou“, pracuje s daty a nechá je, aby sama promlouvala, vytvářela mezi sebou vztahy a seskupovala se do kategorií – výsledkem analýzy je pak nalezení nových hypotéz, jakýchsi ideálních typů, kategorií. Zde však autorka předem stanoví seznam takovýchto typů („rámců“; zčásti je přebírá z Hansenova článku) a pak k nim jen přiřazuje ilustrační příklady. I když je seznam „rámců“ přírody tím nejzajímavějším z celé práce, nelze se ubránit dojmu, že takto povedenou „analýzou“ autorka ochudila jak sebe, tak čtenáře/ku předkládané práce.

5) Ke kvantitativní analýze: i když autorka využila jen minimální, jednoduchý frekvenční model kvantitativní obsahové analýzy, poskytují její výsledky další vhodný pohled na zkoumanou problematiku. Ke správnosti výsledných čísel se vyjádřit nemůžu, i tak však mám dvě poznámky. Zaprvé: co je základní kódovací jednotkou? Skutečně každé slovo „příroda“? Tedy jestliže se v jednom článku toto slovo objeví třeba desetkrát, uplatňuje autorka skutečně desetkrát i všechny proměnné? Nemělo to být spíš tak, že kódovací

jednotkou je článek, v němž je příroda přítomna (alespoň jednou)? A zadruhé – proč v textu chybí základní údaje o bázi dat (počet nalezených a analyzovaných jednotek celkem a v jednotlivých médiích, např.)? Dobrým zvykem je tato základní čísla uvádět u každé tabulky a grafu, minimem pak alespoň jednou v textu.

Přes tyto výhrady či připomínky opakují, že se jedná o práci výbornou či alespoň velmi dobrou jak volbou tématu, tak rozvržením a členěním textu, zvolenými metodami, prací s literaturou atd., což podtrhuje i solidní formální úroveň, množství příloh a jen minimální výskyt ortografických chyb (absentující čárky např. na str. 36, 43, 51; dále možno vytknout nesjednocený způsob citování – citace někdy odděleny uvozovkami, jindy kurzívou, jindy vůbec – str. 35).

Předkládanou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a autorku do ní vybavuji čtrnácti až sedmnácti body.

V Praze dne 11.9.2008

PhDr. Jan Křeček, Ph.D.
KMS IKSŽ FSV UK